

Årsrapport 2019

God oral helse for hele befolkningen gjennom
tjenester av høy kvalitet

Tannhelsetjenestens
kompetansesenter
Øst

Innhold

Leders beretning	2
Bakgrunn	3
Organisering og ledelse	4
Organisasjonskart	5
Forskning	5
TOO-team	5
Klinikk	5
Samfunnsansvar og omdømme	6
Informasjon om våre tjenester	6
TkØ i media	6
Tilrettelagt tannbehandling - TOO	7
Spesialistbehandling	8
Forskning	9
Organisasjonsutvikling	10
Intern kompetanseheving	10
Kvalitetsarbeid	11
GDPR	11
Regionreformen	11
Nye lokaler og samlokalisering	11
Forankring og samhandling	12
Informasjon om TkØs tilbud og funksjoner	12
Kompetansehevende tiltak	12
Samarbeid med tannhelsetjenestens kompetansesentre	15
Forskningsprosjekter	16
Presentasjoner	22
Postere	22
Publikasjoner	22
Søknader til Norges forskningsråd	23
Finansiering av virksomheten	24
Tilskudd til drift og etablering av TkØ	25
TOO-tilbudet	25
Investeringer	25

Leders beretning

I 2019 har TkØ utviklet virksomheten ytterligere.

TkØs hovedfunksjoner som spesialistbehandling, forskning og fagutvikling og kompetanseheving er på plass. TkØ kan foreløpig ikke tilby klinisk trening til spesialistkandidater, men planlegger å etablere praksistrening for 6-8 spesialistkandidater når nytt regelverket for et integrert utdanningsløp er vedtatt.

Hos TkØ arbeider spesialitetene sammen i tverrfaglige team for å gi helhetlige tjenester ut fra pasientens behov. TkØ har, sammen med fylkeskommunene og tannhelsetjenesten, arbeidet for å etablere system for gode pasientløp og henvisninger. Særlig er dette viktig for sårbare pasientgrupper med utfordrende og sammensatte behov. TkØ har i 2019 etablert en solid funksjon for tannbehandling i narkose.

TkØ tilbyr hospitering, råd og veiledning, kurs og mulighet for henvisende tannlege å følge behandlingen på henvist pasient. Dette gir en unik mulighet for kompetanseheving i tjenesten. I 2019 har vi systematisert våre kompetansehevende tiltak ytterligere, både ved å etablere en egen kurskatalog med 14 ulike kurs i tillegg til å målerette hospiteringen. TkØ har også vært praksisplass for studenter fra tannteknikerutdanningen ved OsloMet.

I 2019 har vi fulgt opp arbeidet med kvalitetsforbedring både internt i egen virksomhet og sammen med tannhelsetjenesten. Dette for å sikre helhetlige og gode tjenester i alle ledd. TkØ har bl.a. hatt et samarbeid med

Nasjonalt kompetansesenter for dekontaminasjon både for kvalitetssikring av egen virksomhet, men også for kurs og kompetanseheving til tannhelsetjenesten.

Det tar tid å bygge opp egen forskning, etablere forskningsnettverk og gjennomføre alle deler av forskningen i egen regi. I 2019 har TkØ kommet godt i gang med egne forskningsprosjekter, flere av dem er praksisnære forskningsprosjekter. Praksisnær forskning innebærer involvering av tjenesten både som premissleverandør, deltaker i gjennomføring og ved implementering av forskningsresultater. Samtidig gir deltakelse i praksisnære forskningsprosjekter et kompetanseløft som igjen fremmer systematisk og kunnskapsbasert praksis.

TkØ har utarbeidet en 5-årig strategi for 2018-2022. Denne er et redskap for eierne, styret og ansatte og definerer hvilke prioriteringer TkØ har de neste 5 årene for å optimalisere virksomheten. Regionreformen 2020 har gitt nye deltakere i samarbeidet om TkØ. Fylkeskommunene Viken og Innlandet vil fra 2020 være eiere og deltakere i det interfylkeskommunale samarbeidet om TkØ. Viken fylkeskommune er administrasjonsenhet for TkØ.

Vennlig hilsen

[Hilde Vogt Toven, direktør TkØ](#)

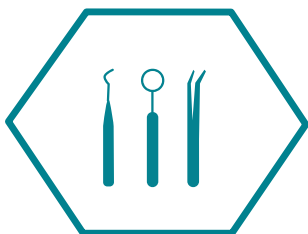
Bakgrunn

TkØ er et regionalt odontologisk kompetansesenter og er organisert som et interfylkeskommunalt samarbeid (IS) etter kommunelovens 27. Samarbeidet har i 2019 bestått av fylkeskommunene Hedmark, Oppland og Østfold. Senteret er lokalisert i Oslo.

Formålet med samarbeidet er drift og videre utvikling av et regionalt odontologisk kompetansesenter som skal

- sikre tilgjengelighet til spesialisttannhelsetjenester og være henvisningsinstans for både offentlig og privat tannhelsetjeneste
- drive rådgivning overfor en samlet tannhelsetjeneste, den øvrige helsetjenesten og befolkningen i regionen
- organisere desentralisert klinisk praksis for spesialistkandidater i samarbeid med universitetene
- organisere og drifte klinisk praksis for spesialistkandidater på kompetansesenteret i samarbeid med universitetene
- bidra til forskning og faglig utvikling i tannhelsetjenesten
- bidra til rekruttering og stabilisering av tannhelsepersonell i regionen
- drive etterutdanning av tannhelsepersonell

TkØs kjernevirksomhet er knyttet til følgende hovedområder

Spesialistbehandling

Forskning

Fagutvikling

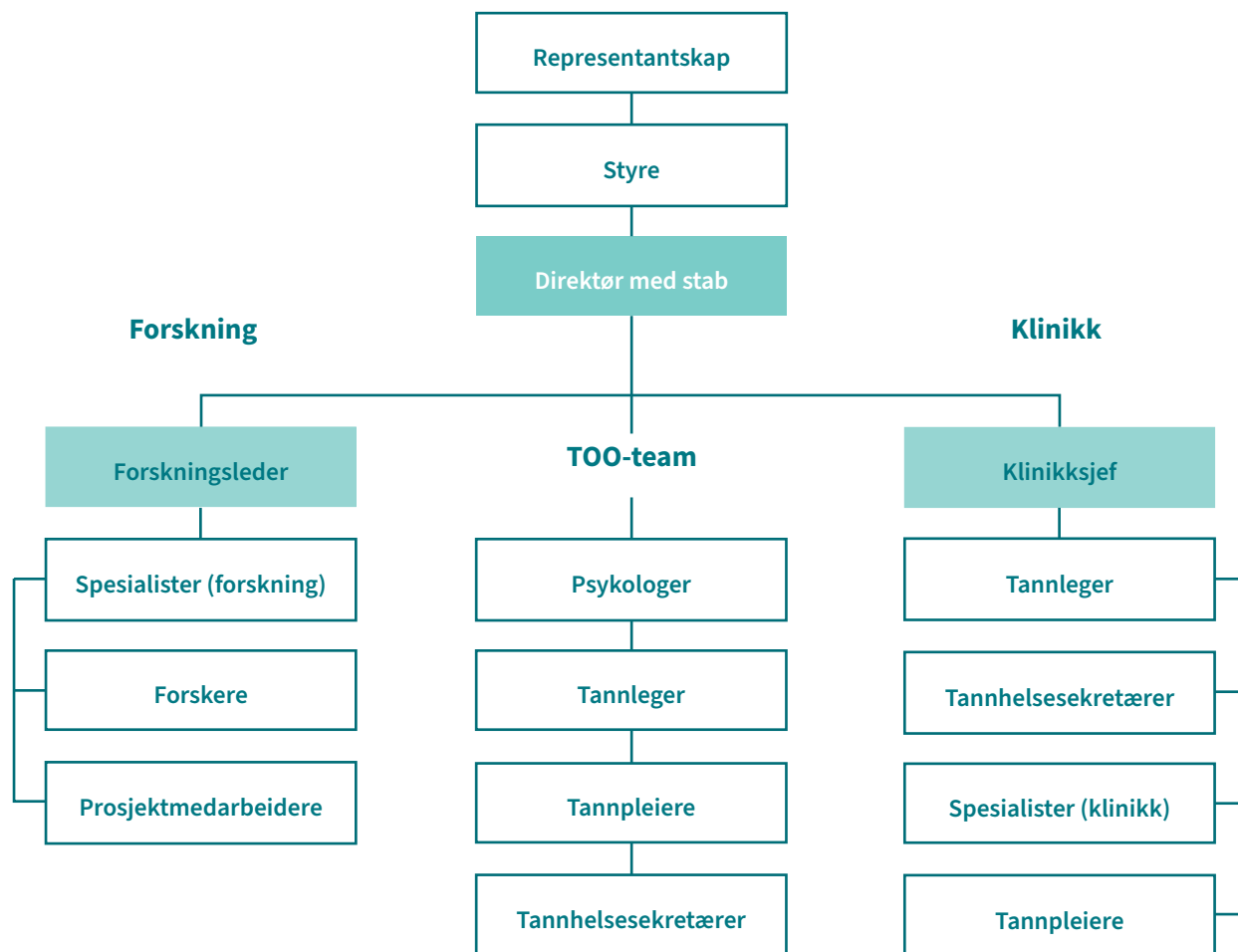
Organisering og ledelse

De styrende organer er representantskap og styre. Representantskapet oppnevner et styre som består av medlemmer fra fylkeskommunene.

Representantskapets sammensetning i 2019		
Fylkeskommune	Representant	Vara
Østfold fylkeskommune	Inger-Christin Torp	Elin Tvette
Oppland fylkeskommune	Ola Selvaag	-
Hedmark fylkeskommune	Kristin Rønning	Geir Aalgaard

Styrets sammensetning i 2019			
Fylkeskommune	Representant	Representant	Vara
Østfold fylkeskommune	Per David Clee Søhoel (leder)	Marit Johanne Aarum	Anneli Veronica Skoog
Oppland fylkeskommune	Bjørn Ellingsæter	Elisabeth Lande	Unni Furre
Hedmark fylkeskommune	Claes Næsheim	Hanne Marit Diesen	Berit Staff Johnsen
Ansatt representant	Vibeke Ansteinsson	-	Line Chr. Schrøder Karlsen

Organisasjonskart

Direktør: Hilde Vogt Toven

Forskningsleder: Vibeke Ansteinsson

Klinikkssjef: Jon Sudbø

Ansatte

Ved utgangen av 2019 var det 42 ansatte og 29,9 årsverk. De ansatte hos TkØ har hatt arbeidsavtaler i Østfold fylkeskommune. I 2019 hadde TkØ et gjennomsnittlig sykefravær på 6,2 %.

Stillingstype	Ansatte	Årsverk
Engasjement	3	140
Fast (inkl. vikar for navngitte personer)	34	2610
Oppdragstakere*	3	140
PhD **	1	100
Sluttsum	42	2990

* konsulentavtaler

** stipendiaten er tatt opp på offentlig PhD finansiert med midler fra Norges forskningsråd (NFR) og Hedmark fylkeskommune.

Samfunnsansvar og omdømme

TkØ skal være en anerkjent og relevant tilbyder av tverrfaglig, pasientsentrert spesialistbehandling og en relevant forskningsinstitusjon.

Informasjon om våre tjenester

På TkØs nettside www.tkost.no publiseres nyheter, aktiviteter og informasjon om spesialistbehandling, forskning og fagutvikling. Tannhelsepersonell kan også finne relevant fagstoff her. Høsten 2019 begynte arbeidet med å oppgradere nettsiden med hensyn til struktur og layout i tillegg til gjennomgang av innholdet. Nettsiden vil ha kobling mot CRISTIN¹. Arbeidet er forventet å være ferdigstilt vinteren 2020.

TkØ sender ut regelmessig nyhetsbrev og benytter seg av sosiale plattformer som Facebook, Twitter og LinkedIn for å nå ut til målgruppene. Den offentlige tannhelsetjenesten i regionen blir også informert om pasienttilbud og kompetansehevende tiltak for tannhelsepersonell gjennom møtevirksomhet, samlinger og dialog med tjenesten.

TkØ deltar hvert år med stand sammen med de andre kompetansesentrene på Den norske tannlegeforenings landsmøte. Nytt i 2019 var stand om TOO-tilbudet på Norsk psykologikongress, hvor formålet var å informere om TOO-tilbudet.

TkØ har utarbeidet informasjonsmateriell til tannhelsetjenesten og til pasienter/befolkningen. Materiellet brukes på stands, samlinger/møter/seminarer, venteværelse etc. TkØ har også laget animasjonsfilmer om bruk av e-læringskurs (for tannhelsepersonell) og om hva TOO-behandling innebærer (for pasienter/befolkning). Sistnevnte ble i 2019 oppdatert og utvidet slik at den omfattet TOO-tilbudet nasjonalt og ikke bare for pasienter ved TkØ. Fellesversjonen er brukt på nettsiden www.tooinfo.no

Nettsiden www.tooinfo.no er utviklet av TkØ og ble lansert våren 2019. Dette er en nasjonal nettside om TOO-tilbudet, hvor målgruppen i hovedsak er befolkningen. Innholdet er også relevant for helse- og tannhelsepersonell. TkØ har ansvaret for å utvikle og administrere nettstedet og har det redaksjonelle ansvaret. Innholdet er utviklet i samarbeid med den nasjonale faggruppen til TOO. Nettsiden har også en påloggingsmodul for TOO-medarbeidere i tverrfaglig behandlerteam i alle fylkeskommuner og

ved alle kompetansesentre. De lukkede sidene benyttes ved påmelding til kurs og samlinger og for deling av dokumenter og faglitteratur. Tannbehandler-team vil i løpet av 2020 få tilsvarende adgang til påloggingsmodulen.

TkØ i media

TkØ skal være en synlig aktør for tannhelsetjenesten og for befolkningen. TkØ har skrevet og/eller blitt intervjuet til følgende artikler i 2019 (dette gjelder ikke forskningsartikler):

- Forskere vil styrke tannlegene i arbeidet mot overgrep mot barn www.forskning.no 19.11.2019
- GERONETT- et forskningsnettverk som skal forbedre oral helse hos eldre Den Norske Tannlegeforenings Tidende 14.11.2019
- Ny nettside for deg med sterk tannlegeskrek www.forskning.no 26.8.2019
- Samarbeid om en god tannhelsetjeneste Den Norske Tannlegeforenings Tidende 15.8.2019
- Tannleger og tannpleiere er usikre på anbefalt behandling mot hull i jekslene www.forskning.no 9.7.2019
- Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst - et odontologisk kompetansesenter i tråd med Stortingets bestilling Den Norske Tannlegeforenings Tidende 13.6.2019
- TOO - Ny nettside lansert Tannhelsesekretæren 2/2019
- Mer angstbehandling mot tannlegeskrek www.forskning.no Tannhelsesekretæren 2/2019
- Alvorlig tannlegeskrek kan behandles www.delta.no 29.5.2019
- Mer angstbehandling til de med tannlegeskrek www.forskning.no 16.4.2019

Tilrettelagt tannbehandling - TOO

TOO er et tilrettelagt tannhelsetilbud til personer som har blitt utsatt for tortur, overgrep eller har odontofobi. Tilbudet finansieres av midler over statsbudsjettet.

I 2019 var det henvist 283² nye pasienter til TOO tverrfaglige behandlingsteam. Tannhelsetjenesten i Oslo sitt TOO team er samlokalisert med TOO tverrfaglig behandlersteam hos TkØ, i TkØs lokaler. Frem til 1. september hadde TOO Oslo

tilbudet en dag i uken (20 %). Fra september ble tilbudet omorganisert og utvidet. TkØ organiserer tilbudet i sin helhet; felles venteliste, felles pasientdatabase og felles pasientflyt. Teamene arbeider sammen, og TkØ har ansvar for den daglige driften. Psykologressursen benyttes av alle, og fra januar 2020 er det tilsatt en pasientkoordinator.

TOO ressurser – tverrfaglig team pr 31.12.19	TkØ	Oslo ³
Tannleger	2 årsverk (3 personer)	1 årsverk (3 personer)
Tannhelsesekretær	1,6 årsverk (2 personer)	1 årsverk (3 personer)
Tannpleier	0,2 årsverk (1 person)	
Psykologer	1,6 årsverk (2 personer)	
Pasientkoordinator (jan 2020)	1 årsverk (1 person)	

²283 pasienter er registrert som nye hos TOO tverrfaglig team. Av disse er 50-60 pasienter behandlet av Oslo sitt TOO team.

³Endring fra 1. september 2019

Spesialistbehandling

Henvisninger 2019

TkØ spesialistklinikk mottok i 2019 totalt **1190** henvisninger.

Henvist fra	Antall
Privat praksis	87
Den offentlige tannhelsetjenesten i Oppland, Hedmark og Østfold	936
Den offentlige tannhelsetjenesten i Akershus og Oslo	8
Andre deler av landet	18
TOO tannbehandler team	141

I tillegg hadde TOO-tverrfaglig team **283** henviste nye pasienter.

Tabellen viser antall henvisninger per fagdisiplin per 31.12.2019.

Fagdisiplin	Antall henvisninger
Allmenntannlege	59
Kirurgi	392
Pedodonti	397
Periodonti	42
Protetikk	31
Tverrfaglig	111

Spesialistklinikken har en pasientkoordinator som sammen med klinikksjef fordeler pasienter til spesialistene og organiserer narkoseteamet. TkØ har avtale med Aneste AS om narkosefunksjon. Det er månedlige tverrfaglige møter mellom spesialistene for å diskutere pasientkasus og planlegge pasientbehandling.

Tabellen viser antall dager og antall pasienter til narkose per 31.12.2019.

Narkose	Antall dager	Antall pasienter
Spesialistklinikk	46	131
TOO-pasienter	55	93

Tabellen viser ventetid per 31.12.2019.

Venteliste hos TkØ	
Narkose	4 uker
Spesialistbehandling	2-12 uker
TOO-tannbehandlingsteam (våken tilstand)	2-3 mnd. (fra overføringssamtale med tverrfaglig team)
TOO-tverrfaglig team (eksponeringsterapi)	40-52 uker

Forskning

Forskergruppen i TkØ består av 11 faste ansatte i ulike stillingsbrøker. Flere forskere har også deltidsstillinger ved ulike universiteter. I 2019 har TkØ forskningsavdeling hatt to medarbeidere i prosjektstillinger. En stipendiat er tilknyttet TkØ (2019-2022).

Praksisnær forskning

Praksisnær forskning er prioritert forskningsområde og innebærer tett samarbeid med tannhelsetjenesten og andre relevante helsetjenester. Et viktig mål ved praksisnær forskning er at resultatene kan overføres og være nyttig for helsetjenesten, og på den måten komme pasientene og befolkningen til gode. TkØ har to slike tjenestenære forskningsprosjekter i 2019; «Fluorpensling eller fissurforsegling?» og det nyoppstartede prosjektet «Tidlig identifisering og forebygging av redusert oral

helse hos hjemmeboende eldre over 65 år som mottar hjemmetjenester». Sistnevnte er et offentlig PhD prosjekt og finansiert med midler fra NFR. Midlene er tildelt Hedmark fylkeskommune. Forskere ved TkØ er biveiledere for kandidaten.

TkØ er avhengig av klinikkene for å kunne gjennomføre disse prosjektene. Klinikken må bidra med rekruttering og oppfølging av deltakerne i prosjektene. De skal også skape mer interesse for forskning og bygge opp forskningskompetanse i tannhelsetjenesten.

Organisasjonsutvikling

TkØ skal være

- en utviklingsorientert virksomhet tilpasset samfunnets behov
- en attraktiv og inkluderende arbeidsplass.

Intern kompetanseheving

Ansatte hos TkØ har tatt etterutdanning, deltatt på flere kurs og seminarer.

Nedenfor er oversikt over noen av disse:

- Kurs i veiledning 18.12.19: Tone Solbrekke, professor ved ILS, UiO. Kurs for alle ansatte hos TkØ
- Deltakelse på nasjonalt veilederseminar for odontologiske fag den 30.10.19.
- Landsmøte NTF 2019
- Samfunnsodontologisk Forum 2019
- Helsetjeneste forskningskonferansen 2019
- Kurs i helsetjenesteforskning, Universitetet i Tromsø
- Utdanning: Lederkurs BI
- Utdanning: Master i helseledelse ved Universitetet i Oslo
- Utdanning: Kognitiv terapi gjennom Norsk forening for kognitiv terapi.
- Utdanning: Praktisk pedagogisk utdanning (60 studiepoeng) ved Universitet i Oslo
- Utdanning: Master i «Tannpleie og helsefremmende arbeid» ved Universitetet i Sørøst-Norge
- NOFOBI
- Interne kurs i regi av Østfold fylkeskommunen innen økonomi, innkjøp, strategi og ledelse.
- EAPD 2019 (European Association for Paediatric Dentistry) Kreta
- Nordisk oralkirurgisk foreningens kongress 2019, Island
- CBCT kurs Det odontologiske fakultet, Universitetet i Oslo
- EAO (European Association for Osseointegration) 2019 Lisboa
- 3rd European Workshop on MRONJ (Medication Related Osteonecrosis of the Jaw), 2019 København
- Straumann kurs implantatkirurgi 2019, Bergen
- Straumann kurs implantatprotetik 2019, Oslo
- Workshop heldags med Nasjonale kompetansetjeneste for dekontaminering, i TkØ sine lokaler. Arrangert som eksternt kurs med deltakere fra TkØ klinikk
- Kurs/workshop i regi av Den amerikanske periodontiforeningen, 2019
- Smittevernkonferansen, Stavanger 2019
- 24rd Annual Congress of the European Association of Dental Public Health (EADPH); Ghent, Belgium
- "Knowledge for use in practice" conference, Research week of Riga Stradins University, Latvia.

Kvalitetsarbeid HMS og kvalitetssystem

TkØ har fortsatt arbeidet med HMS i 2019. Verneombud var Charlott Holstad og vara Ingrid Klepaker.

- Et av målene for 2019 var at TkØ skulle bli sertifisert av Stiftelsen Miljøfyrtårn⁴ på lik linje som de andre tannklinikene i Østfold fylkeskommune. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe der også vernetjenesten var involvert. Hele høsten 2019 var det fokus på HMS og de krav som måtte oppfylles for å bli miljøfyrtårnsertifisert. TkØ ble sertifisert 12.12.2019.
- Verneombudet ved TkØ deltok høsten 2019 på HMS kurs i regi av Østfold fylkeskommune.
- Vernerunden for 2019 ble innledet med to spørreskjemaer, et om generelt arbeidsmiljø og et om psykososiale forhold. Resultatene ble tatt opp i et fellesmøte desember 2019 og det ble utarbeidet en HMS-handlingsplan basert på tilbakemeldingene.

TkØ bruker QM Plus HMS system som sitt elektroniske kvalitetssystem. I QM Plus ligger bl.a. aktuelt lovverk og veiledere. TkØs rutiner for spesialistklinikken, TOO-behandling, forskningsavdelingen og administrasjon blir også lagt her. Avviksmeldinger meldes i QM Plus. Tidligere har TkØ hatt stort fokus på avvik innenfor HMS. I 2019 ble det utviklet avviksskjemaer innenfor både legemiddelhåndtering og uønskede pasienthendelser. Totalt var det 27 avviksmeldinger ved TkØ. Alle avvikene ble fulgt opp med aktuelle tiltak.

QM Plus benyttes til vernerunder og risikovurderinger av ulike prosesser.

I 2019 har TkØ hatt fokus på følgende temaer når det gjelder risikovurderinger

- konserverende tannbehandling
- miljø
- informasjonssikkerhet

Dekontaminering

Dekontaminering har vært et hovedfokus i 2019. TkØ har etablert et godt samarbeid med Nasjonal kompetansetjeneste for dekontaminering (NKD). Medarbeidere fra NKD har hospitert på TkØ for å bli kjent med hvordan man arbeider i tannhelsetjenesten og for å bli kjent med hvilke medisinske utstyr tannhelsetjenesten bruker. TkØ har som en følge av dette samarbeidet hatt stort fokus på egne rutiner om dekontamineringsprosessen. I samarbeid med NKD er det avholdt kurs for tannhelsetjenesten om dekontaminering, september 2019.

Medisinsk utstyr

Det er i løpet av 2019 laget en oversikt over hvilket medisinsk utstyr som finnes på hvert enkelt behandlingsrom. Oversikten er samlet i QM Plus. Det er også vært en ny opplæring av ansatte på klinikken i bruk av utstyret.

GDPR

I 2018 trådte regelverket General Data Protection Regulation (GDPR) i kraft, og TkØ har aktivt jobbet med implementeringen av regelverket.

Klinikken har etablert nye rutiner for håndtering av personopplysningene og blant annet innhentet konsesjon fra Datatilsynet til bildedatabase for oppbevaring av bilder til undervisningsformål.

Forskningsavdelingen har også utviklet nye rutiner i lys av ny personvernlovgivning. Dette omfatter blant annet håndtering av personopplysninger/forskningsdata i prosjekter (tilgang, deling, lagring og sletting). Rutinene ligger i QM Plus. TkØ har fått råd og bistand fra personvernombud Christina Mendicino Grønli i Viken fylkeskommune til arbeidet.

Regionreformen

Regionreformen innebærer at TkØ eiere endres fra 1. januar 2020. Fylkeskommunene Østfold, Hedmark og Oppland oppløses og endres til Innland og Viken fylkeskommune. Viken fylkeskommune består av tidligere Østfold, Akershus og Buskerud fylkeskommune. Når fylkeskommunen Viken etableres ved årsskiftet 2019-2020, vil Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ) overføres fra Østfold fylkeskommune til Viken fylkeskommune. Innlandet fylkeskommune deltar sammen med Viken fylkeskommune i det interfylkeskommunale samarbeidet om TkØ. Vedtak om TkØ, samarbeidets form og organisasjonsform er gjort i respektive fylkesting i desember 2019 og februar 2020. TkØs kontorfylke er Viken fylkeskommune. TkØ har i 2019 utarbeidet saksgrunnlag for politisk behandling i fylkeskommunene Viken og Innlandet.

Nye lokaler og samlokalisering

Regjeringen har besluttet at det skal opprettes et nytt odontologisk bygg ved Universitetet i Oslo, hvor TkØ skal samlokaliseres med Det odontologiske fakultet. Dette ligger noe frem i tid (ca. 2025). TkØ har deltatt i planleggingsarbeidet, gjennom møter i en prosjektgruppe hos Statsbygg og deltakelse i avklaringsmøter hos Kunnskapsdepartementet, som er eier av prosjektet. Vurderinger og beslutninger gjelder både lokalisering, organisering og samarbeidsspørsmål. Arbeidet fortsetter i 2021.

⁴ Stiftelsen Miljøfyrtårn www.miljofyrtarn.no

Forankring og samhandling

TkØ skal være godt forankret i tannhelsetjenesten gjennom aktiv samhandling. TkØ skal ha et utstrakt samarbeid med relevante helse- og omsorgstjenester nasjonalt og internasjonalt.

Informasjon om TkØs tilbud og funksjoner

TkØs ansatte har deltatt på følgende utadrettet virksomhet i 2019:

- Ledergruppa har vært på samarbeidsmøter med Moss og Mysen tannklinikk.
- Studiebesøk og samarbeidsseminar hos Leendesentralen i Lund, Folketandvården Skåne, Sverige.
- «Avtrykk av vold»: Nasjonalt seminar i regi av TkØ ledet av forsker Ewa A. Sz. Hovden. Hovden og psykologspesialist Åshild Nupen (TkØs tverrfaglig TOO-team) var noen av forelesere. Flere fra TkØ deltok.
- «Forskning i tannhelsetjenesten» ved forskningsleder Vibeke Ansteinsson og «Klinisk rettsodontologisk undersøkelse av barn ved Statens Barnehus – et samarbeidsprosjekt på tvers av profesjoner» ved forsker Ewa A. Sz. Hovden. Viken tannhelsesdager.
- «Om TkØ» ved direktør Hilde Vogt Toven og «Motiverende intervju» ved TOO-tannlege, Jorun Torper (TkØs tverrfaglig TOO-team). Virksomhetssamling, Innlandet fylkeskommune.
- «Kompliserte traumer i det permanente tannsett hos barn» ved spesialist i pedodonti Reidun Agnalt. NTF Landsmøtet.
- «Lansering av www.tooinfo.no; nasjonalt nettsted om TOO-tilbudet» ved rådgiver Vibeke Almaas. Fylkestannlegemøte, april.
- «Hva er www.tooinfo.no?» ved rådgiver Vibeke Almaas, TkS' regionale samling TOO, april.
- «Om tannhelseråd og TOO» ved tannhelsesekretær Hilde Heggelund. Tre foredrag for Kreftforeningen, tre lokale foreninger.

- Viken ledersamling – kick off. Foredrag om TOO ved TOO-tannlege Alexander Stepanenko og psykologspesialist Charlott Holstad (TkØs tverrfaglig TOO-team), november.

- To foredrag om TOO-tilbudet for videregående skole, helse/tannhelseskr. ved tannhelsesekretær Hilde Heggelund, desember.

Kompetansehevende tiltak

TkØ har en rådgivende rolle overfor tannhelsetjenesten. Rollen ivaretas gjennom blant annet veiledning av personell ved pasientbehandling, hospitering, prosjektbistand og kurs og seminarer hos TkØ. Målet er å heve kompetansen hos tannhelsetjenesten og gi tannhelsepersonell praktisk anvendbart læringsutbytte.

Kursvirksomhet

TkØ arrangerer kurs og seminarer; både kliniske-praktiske kurs og forskningsrettede kurs. Kursene gir timer i NTFs etterutdanningsprogram og holdes i TkØs lokaler eller i regionen. I januar 2019 lanserte TkØ kurskatalogen på www.tkost.no. Program for det enkelte kurs og påmelding ble også lagt ut her. Det ble informert videre gjennom sosiale medier i tillegg til dialog med tjenesten i regionen.

Kurskatalogen ble utarbeidet ut ifra innspill fra Hedmark-, Oppland- og Østfold fylkeskommuner. I løpet av høsten 2018 deltok kursansvarlig ved TkØ på ledermøter i nevnte fylkeskommuner, hvor kompetansehevende tiltak sto på agendaen.

Nedenfor er det en samlet oversikt over TkØs kompetansehevende tiltak for 2019.

Kompetansehevede tiltak for tannhelsepersonell 2019

Oppsatte kurs i kurskatalog 2019	Målgruppe	NTF timer	Hvor
27.2. Trygg kirurgi	Tannhelsepersonell	3	TkØ
20.3. Hands-on i klinisk fotografering	Tannhelsepersonell	3	TkØ
26.4. Sammenheng mellom periodontal helse og allmennhelse	Tannleger og tannpleiere	3	TkØ
21.5. Panoramabilder	Tannhelsepersonell	4	TkØ
24.5. Litteratursøk og kritisk vurdering av litteraturkilder	Tannleger og tannpleiere	5	TkØ
19.6. Sprøyteskrek og injeksjonsteknikk	Tannleger og tannpleiere	3	TkØ
25.5. Intraorale røntgenbilder	Tannhelsepersonell	4	TkØ
21.8. Traumatologi	Tannleger	3	TkØ
4.9. Dekontaminering av medisinsk utstyr og dentale instrumenter	Tannhelsepersonell	4	TkØ
25.9. Avtrykk av vold (Seminar)	Tannhelsepersonell	5	Hotell Opera, Oslo
17.9. Pasientkommunikasjon	Tannleger og tannpleiere	4	TkØ
23.10. Kvalitetsarbeid i tannhelsetjenesten	Tannleger og tannpleiere	6	TkØ
20.11. Motiverende samtale	Tannleger og tannpleiere	3	TkØ
4.12. Oral cancer	Tannleger og tannpleiere	-	TkØ
Kurs som avholdt i tillegg			
21.8. Traumatologi	Tannhelsepersonell i Oslo kommune	-	Oslo
21.6. Samarbeid om systematisk behandling av periodontitt	Tannhelsepersonell i Oppland- fylkeskommune	-	Gjøvik
8.10. Samarbeid om systematisk behandling av periodontitt	Tannhelsepersonell i Oppland fylkeskommune	-	Lillehammer
2.9 Samarbeid om systematisk behandling av periodontitt	Tannhelsepersonell i Østfold fylkeskommune	-	Moss
12.6. Hvordan lykkes med prosjektarbeid i tannhelsetjenesten?	Tannpleiere i Østfold fylkeskommune	-	Sarpsborg
22.10. Hvordan lykkes med prosjektarbeid i tannhelsetjenesten?	Tannpleiere og ledere i Buskerud fylkeskommune	-	Tyrstrand

E-læringskurs	
Kurstittel	Målgruppe
Sammenhengen mellom periodontal helse og allmennhelse	Tannleger og tannpleiere
Meldeplikt til barnevernet	Tannhelsepersonell
Test om forskriving av antibiotika	Tannleger
Evaluering av journalføring	Tannleger
Kurs i instrumentlære	Tannhelsesekretærer
Test i instrumentlære	Tannhelsesekretærer
Smittevern	Tannhelsepersonell (4 timer i NTFs etterutdanningsprogram)
Minikurs i smittevern	Tannhelsepersonell
Hospitering og klinikkbesøk ved TkØ for tannhelsepersonell	
Hospiteringer	36 dager med hospiteringer
Klinikkbesøk	- Raufoss/Lena tannklinikk: 25. januar - Drammen tannklinikk: 7. juni - Løten tannklinikk: 13. oktober
Veiledning hos TkØs spesialister (2019)	
Registrerte telefonkonsultasjoner	684
Registrerte e-postkonsultasjoner	583
Kompetanseheving i regi av TOO-team TkØ	
Kurs for tverrfaglige behandler-team TOO	- NOFOBI, Alta, 6.-7. februar - Regional samling, 20.-21. mars - Nasjonal nettverkssamling, 17.-18. septembe - Regional samling, 6.november
Kurs for tannbehandler-team TOO	- 17.1 - 28.8
Annet	Opplæring og veiledning av nye medarbeidere i TOO-prosjektet (både tverrfaglig behandler-team og tannbehandler-team) i Oslo kommune.

E-læringskurs

«Mye nyttig info og gode tips, fine oppgaver som ledet til gode diskusjoner og grei lenge så det blir lett å gjennomføre kurset i en travel hverdag»

«Vi synes det var lærerikt og nyttig å få litt fakta om snus, gjøre oss mer oppmerksomme på tobakksbruk samt gjennomgå rutiner for hvordan dokumentere og følge opp dette i journalen»

Kursdeltaker

På www.tkost.no har TkØ publisert kostnadsfrie e-læringskurs/-tester for tannhelsepersonell. E-læringskursene kan anvendes som selvstudium, i undervisning og/eller i gruppediskusjoner. Høsten 2019 lanserte TkØ "Sammenhengen mellom periodontal helse og allmennhelse". Innholdet til e-læringskurset er utviklet av periodontist ved TkØ og kvalitetssikret eksternt. I likhet med annen kursvirksomhet har TkØ tett dialog med regionen om e-læringskurs.

I etterkant av studien om effekter av snusbruk blant unge, utviklet TkØ et e-læringskurs basert på resultatene i studien. E-læringskurset inneholder to deler. Den ene tar for seg orale effekter og generelle helseeffekter av snusbruk og den andre tar for seg kommunikasjon og forebygging. Programmet er bygget opp rundt relevante pasientkonsultasjoner. Kurset er gjennomført av alle klinikkene i Oppland, Hedmark, Oslo og Østfold. Kurset legger opp til fagdiskusjoner rundt temaet.

Hospitering ved klinikk & klinikkbesøk

39 dager med hospiteringer på spesialistklinikk

Klinikkbesøk

25. januar: Raufoss og Lena tannklinikk

7. juni: Drammen tannklinikk

25. juni: Løten tannklinikk

Veiledning/konsultasjon ved klinikk

684 veiledning per telefon

583 veiledning per e-post

Prosjektbistand ved forskningsavdelingen

En viktig oppgave for TkØs forskningsavdeling er å yte prosjektbistand til regionen. Det kan for eksempel være vurdering av prosjektbeskrivelse, metodevalg eller analyse. I 2019 har forskere ved TkØ bidratt som rådgivere for tannhelsetjenesten når de planlegger nye prosjekter.

Samarbeid med tannhelsetjenestens kompetansesentre

TkØ samarbeider med de andre kompetansesentrene innen flere områder. Sentrene deler noen felles forskningsadministrative funksjoner og samarbeider på noen forskningsprosjekter. Direktør og forskningsleder har deltatt på felles samling med lederne fra landets regionale odontologiske kompetansesentre. Hensikten ved samlingene er å diskutere felles utfordringer og skapt nytt samarbeid mellom kompetansesentrene.

TkØ fikk i 2018 sammen med alle de øvrige kompetansesentrene tilslag på søknad til NFR om «GERONETT», et nytt fagnettverk for eldres munnehelse (gerodontologi). Prosjektet har en varighet på fire år. Gjennom flere seminarer, symposier og en nettside skal nettverket synliggjøre forskning, øke forskningsaktiviteten og det tverrfaglige samarbeid med andre helsetjenesteområder. «GERONETT» er det første samarbeidsprosjektet mellom alle regionale odontologiske kompetansesentre, og TkØ er ansvarlig for en av arbeidspakkene som omhandler en COST-ACTION søknad. Det innebærer blant annet å etablere et internasjonalt forskningssamarbeid innen gerodontologi. I den forbindelse ble det i 2019 arrangert et dagseminar i samarbeid med de andre kompetansesentrene om arbeid med COST-action søknad.

Alle kompetansesentrene har tilgang til felles bibliotek, Tk-biblioteket. Det er TkØs forskningsavdeling som er ansvarlig for biblioteket og er superbruker for rapportering til CRISTIN for samtlige kompetansesentre.

Forskningsprosjekter

Nedenfor følger kort beskrivelse av alle forskningsprosjektene som TkØ har deltatt i og/eller har vært prosjekteier for i 2019. Prosjektene er presentert på www.tkost.no og i CRISTIN.

Tidlig identifisering og forebygging av redusert oral helse hos hjemmeboende eldre i Hedmark fylkeskommune.

Mål

Legge til rette for et bærekraftig, helhetlig tjenestetilbud og integrerte pasient- og brukerforløp for eldre i hjemmetjenesten

Bakgrunn

Populasjon av eldre øker raskt og det er estimert at det vil være 1,4 millioner mennesker over 65 år i Norge i 2040. Man forventer derfor en betydelig økning i behovet for ulike helse- og omsorgstjenester, som for eksempel helsetjenester i hjemmet for denne gruppen. Den orale helsen hos eldre i hjemmetjenesten er ofte forsømt og konsekvensene av en dårlig oral helse kan føre til alvorlig sykdom og store smerter eller ha andre negative konsekvenser som følge av dårlig ernæring og psykososiale forhold.

Dårlig oral helse kan forebygges ved hjelp av forbedret oral hygiene, som videre kan forbedre den generelle helsetilstanden hos de eldre. God munnhelse betyr mye for allmenntilstanden, ernæringstilstanden, kommunikasjon, utseende, selvfølelse, velbefinnende og livskvalitet. Forebyggende tiltak er viktige for å kunne forhindre forfall av oral helse og øke livskvaliteten.

Prosjekteier

Hedmark fylkeskommune

Prosjekttype

Offentlig sektor PhD, finansiert NFR

Prosjektleder

Vibeke Ansteinsson, forskningsleder TkØ
Ewa A. Sz. Hovden, forsker TkØ

Varighet

2019-2023

Samarbeidspartnere

- Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst
- Universitetet i Oslo, institutt for Helse og Samfunn (HELSAM)

GERONETT-Gerodontologisk nettverk for forskning og kompetanseutvikling om oral helse hos eldre.

Mål

Samordne og øke forskningsaktiviteten på gerodontologi samt øke kompetansen og bevisstheten om viktigheten av oral helse i andre helsetjenesteområder, både innen forskning, utdanning og i praksisfeltet, og slik tilrettelegge for tverrfaglige prosjekter.

Bakgrunn

Det er et stort fokus på forskning og tiltak som skal gi befolkningen flere sunne år og tilrettelegge for en god alderdom. Dessverre har oral helse i altfor liten grad vært inkludert i denne satsingen, og vi vet lite om utviklingen i oral helse, om behandlingsbehov og om behandling som utføres i eldrebefolkningen. Dette kommer frem i forsknings- og innovasjonsstrategien fra Helse- og Omsorgsdepartementet «Sammen om kunnskapsløft for oral helse» på tannhelsefeltet (2017-2027).

Prosjekteier

Tannhelsetjenestens kompetansesentre

Prosjekttype

Forskningsprosjekt, finansiert NFR

Prosjektleder

Vibeke Bull, forskningsleder TkV-Rogaland

Varighet

2018-2022

Samarbeidspartnere

- Kompetansesenter Tannhelse Midt (TkMidt)
- Tannhelsetjenestens kompetansesenter Nord-Norge (TkNN)
- Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør (TkS)
- Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest, Hordaland (TkV)
- Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ)

Tannlegers behandlingsvalg ved karies og mineraliseringsforstyrrelser hos barn.

Mål

Kartlegge hvilke behandlingsmetoder og materialer som benyttes av norske tannleger ved behandling av karies og mineraliseringsforstyrrelser hos barn og unge i tillegg til å kartlegge kunnskap om enkelte behandlingsalternativer ved disse tilstandene.

Bakgrunn

Hensikten med restaurering av tenner er å erstatte manglende eller skadet tannsubstans. Behov for restaurering hos barn og unge skyldes hovedsakelig karies og/eller emaljeutviklingsforstyrrelser. Det kan i mange tilfeller være flere aktuelle behandlingsalternativer, teknikker og materialer å velge mellom; avhengig av ulike faktorer relatert til pasienten, tannen og materialet. Det finnes imidlertid få opplysninger fra de nordiske landene om tannlegers behandlingsmetoder og materialer ved behandling av karies og mineraliseringsforstyrrelser hos barn og unge.

Prosjekteier

TkØ

Prosjekttype

Forskningsprosjekt

Prosjektleder

Marte-Mari Uhlen, forsker TkØ

Varighet

2017-2020

Samarbeidspartnere

- Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM)
- Det odontologiske fakultet, Universitetet i Oslo (UiO)
- Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest, Hordaland (TkV)

Medarbeidere

- Vibeke Ansteinsson (TkØ), forskningsleder TkØ
- Aida Mulic (NIOM)
- Håkon Valen Rukke (NIOM)
- Reidun Agnalt (TkØ)
- Anne B. Skaare (UiO)
- Athanasia Bletsa (TkV/H)

Klinisk rettsodontologisk undersøkelse av barn utsatt for vold og/eller seksuelle overgrep (KRu-barn)

Mål

Etablere et tverrprofesjonelt samarbeid for å sikre helhetlig hjelpe-, behandlings- og oppfølgingstilbud til barn som er utsatt for omsorgssvikt, vold og/eller seksuelle overgrep. I tillegg skal prosjektet sikre kunnskapsbasert og treffsikker rettsmedisinsk diagnostikk i saker hvor det foreligger en anmeldelse.

Bakgrunn

Gjennom sine kjerneoppgaver har Statens Barnehus blitt en tverrfaglig institusjon som rammer både politietterforskere, politiadvokater, rettsmedisinere og psykologer under samme tak. Tradisjonelt sett har det vært lite fokus på tannhelsetjenesten i det sakkyndige arbeid ved volds og overgrepssaker. Dette til tross for at erfaring viser at barn utsatt for vold og overgrep ofte har betydelig og alvorlig karies samt dårlig munnhygiene og dårlige tannstellrutiner. For å sikre god og treffsikker rettsmedisinsk vurdering (diagnostikk) bør tannlegene være en del av det tverrfaglige rettsmedisinske teamet.

Prosjekteier

TkØ

Finansiering

NFR

Prosjektleder

Ewa A. Sz. Hovden, forsker TkØ

Samarbeidspartnere

- Sørlandet sykehus
- Statens Barnehus i Kristiansand
- Statens Barnehus i Tromsø
- Tannhelsetjenestens kompetansesenter Nord Norge
- Den offentlige tannhelsetjenestens i Aust-Agder
- Karolinska Institutet
- Rättsmedicinska enheten i Stockholm

Endring i mikrobiomet ved snusinduserte lesjoner i slimhinnen.

Mål

Undersøke mikrobiomet i snuslesjoner hos unge snusbrukere ved grad 2 og 3 lesjoner.

Prosjekteier

TkØ

Prosjekttype

Forskningsprosjekt

Prosjektleder

Maziar Shabestari, forsker TkØ

Varighet

2016-2020

Samarbeidspartnere

- Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI)
- Nordisk institutt for odontologiske materialer (NIOM)
- Institutt for oral biologi, UiO

Snusforebyggende arbeid i tannhelsetjenesten – effekten av et e-læringsprogram.

Mål

Utvikle, implementere og undersøke effekten av et e-læringsprogram.

Prosjekteier

TkØ

Prosjekttype

Forskningsprosjekt

Prosjektleder

Vibeke Ansteinsson, forskningsleder TkØ

Varighet

2016-2020

Samarbeidspartnere

- Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI)
- Nordisk institutt for odontologiske materialer (NIOM)
- Den offentlige tannhelsetjenesten i TkØs region

Rutiner og holdninger til bruk av fluorlakk og fissurforsseglinger blant tannhelsepersonell

Mål

Hensikten med denne studien er å kartlegge rutiner og holdninger til bruk av fluorlakk og fissurforsseglinger for forebygging av okklusal karies i tannhelsetjenesten.

Bakgrunn

Fissurforsegling og pensling med fluor (Duraphat) er etablerte kariesforebyggende metoder ved behandling av barn og unge. Begge behandlingsmetoder benyttes ofte i tannhelsetjenesten og er i store deler av landet rutinebehandling ved undersøkelse av barn med økt kariesrisiko. Alle tannleger og tannpleiere i fylkeskommunene Innlandet og Viken ble via fylkestannleger invitert til å svare på en spørreundersøkelse.

Prosjekteier

TkØ

Prosjektleder

Rasa Skudutyte-Rysstad, forsker TkØ

Varighet

Avsluttet 2019

Tannhelse blant voksne i Nord Trøndelag (HUNT4 studien): forekomst, utvikling over tid og risikoindikatorer

Mål

Formålet med denne studien er å kartlegge tannstatus, karies- og behandlingserfaring blant voksne i Nord Trøndelag samt identifisere risikofaktorer som er knyttet til tannhelse i de forskjellige aldersgruppene.

Bakgrunn

Kunnskap om tannhelse blant voksne i Norge er begrenset. Dette prosjektet vil benytte data som er samlet i helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT4), hvor 4935 deltakere var med i tannhelseundersøkelsen. Kartlegging av tannstatus ble gjort ved klinisk og radiologisk undersøkelse, mens spørreskjema opplysninger vil bli benyttet for å hente informasjon om sosioøkonomisk bakgrunn, livsstil og tannhelseatferd. Resultater fra prosjektet vil bringe ny kunnskap om tannhelse blant voksne i Norge og vil være viktige for planlegging og beslutninger for fremtidens tannhelsetjenester, utdanning og politikk.

Prosjekteier

TkMidt

Prosjekttype

Forskningsprosjekt

Prosjektleder

Hedda Høvik, forsker v/ TkMidt

Varighet

2017-2024

Medarbeidere TkØ

Rasa Skudutyte-Rysstad, forsker

Klinisk rettsodontologisk tannlegeundersøkelse – implementering og utarbeidelse av en nasjonal protokoll

Mål

Målet med prosjektets første fase har vært å utarbeide en godkjent kunnskapsbasert fagprosedyre som vil kunne brukes som en del av ett sakkyndig oppdrag og vedlegges den rettsmedisinske rapporten. Siden 2017 har prosjektet blitt utvidet og prosedyren har blitt implementert i til sammen 6 ulike barnehus i Norge.

Etter at implementering er gjennomført ved alle barnehus vil protokollen evalueres. Dette gjennomføres som et fokusgruppeintervju med tannlegene om deres erfaringer ved bruk av prosedyren. Det overordnede målet er å utarbeide en nasjonal prosedyre.

Prosjekteier

Sørlandet Sykehus
Statens Barnehus
Kristiansand
TkØ

Prosjekttype

Forskningsprosjekt

Prosjektleder

Unni Mette Köpp, medisinsk sakkyndig
Statens Barnehus
Kristiansand

Varighet

2015-2022

Samarbeidspartnere

- Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør (TKS)
- Det odontologiske fakultetet, UiO

Medarbeidere TkØ

Ewa A. Sz. Hovden, forsker

Fluorpencling eller fissurforsegling? Forebygging av karies okklusalt i første molar, en praksisnær intervensjonsstudie i tannhelsetjenesten.

Mål

Hensikten med studien er å sammenligne resin-basert fissurforsegling og Duraphat fluorlakk som benyttes til å forebygge karies i tyggefletter i jeksler hos barn. Begge metoder brukes rutinemessig i tannhelsetjenesten.

Bakgrunn

Kunnskapsgrunnlaget for kariesforebyggende effekt av de to metodene er pr i dag ufullstendig og det gir ikke god nok dokumentasjon for å anbefale den ene metoden fremfor den andre. Dette er en klinisk intervensjonsstudie med 3-års oppfølging. Risikobarn (6-, 7- og 8-åringer) på utvalgte tannklinikker i fylkeskommunene Innlandet og Viken inkluderes i studien.

Prosjekteier

TkØ

Prosjekttype

Forskningsprosjekt

Prosjektleder

Rasa Skudutyte-Rysstad, forsker TkØ

Varighet

2017-2022

Samarbeidspartnere

- Innlandet fylkeskommune (Elverum, Gjøvik, Kongsvinger, Lena, Lillehammer, Raufoss og Valdres tannklinikk)
- Viken fylkeskommune (Fredrikstad og Halden tannklinikk)

FISSUR prosjektet: Erfaringer og barrierer for implementering av en klinisk intervensjonsstudie i tannhelsetjenesten.

Mål

Formålet med prosjektet er å kartlegge tannhelsepersonells erfaringer med å bli involvert i et forskningsprosjekt

Bakgrunn

Helsemyndighetene etterlyser mer praksisnær forskning med aktiv deltakelse fra tannklinikkene. Samtidig er det lite kunnskap om hvordan tannhelsepersonell opplever det å delta i forskningsprosjekter, bidra til rekruttering av deltakerne og datainnsamling i samarbeid med forskerne.. Alle tannleger, tannpleiere og klinikksekretærer på ni offentlige tannklinikker i tre fylker som har jobbet med FISSUR-prosjektet vil bli spurt om å delta.

Prosjekteier

TkØ

Prosjekttype

Forskningsprosjekt

Prosjektleder

Rasa Skudutyte-Rysstad, forsker TkØ

Varighet

2019-2020

Samarbeidspartnere

- Ewa A. Sz. Hovden, forsker TkØ

Nivåer og sammensetning av partikler og flyktige og reaktive organiske forbindelser på tannlegekontorer.

Mål

Måle nivåer av partikler og flyktige organiske forbindelser på tannlegekontorer. Se på den kjemiske sammensetningen av luften på tannlegekontorer og om ulike typer fyllingsmaterialer frigjør ulike typer partikler. Undersøke om disse nivåene potensielt kan føre til uønskede helseeffekter hos tannhelsepersonell.

Bakgrunn

Kunnskapsgrunnlaget for kariesforebyggende effekt av de to metodene er pr i dag ufullstendig og det gir ikke god nok dokumentasjon for å anbefale den ene metoden fremfor den andre. Dette er en klinisk intervensjonsstudie med 3-års oppfølging. Risikobarn (6-, 7-og 8-åringer) på utvalgte tannklinikker i fylkeskommunene Innlandet og Viken inkluderes i studien.

Prosjekteier

STAMI og TkØ

Prosjekttype

Forskningsprosjekt

Prosjektleder

Vibeke Ansteinsson, forskningsleder TkØ

Varighet

2017-2020

Samarbeidspartnere

- Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)
- Nordisk institutt for odontologisk materialprøving (NIOM)

Presentasjoner

- Presentasjon på Viken samling i Sarpsborg «Klinisk rettsodontologisk undersøkelse av barn ved Statens Barnehus – et samarbeidsprosjekt på tvers av profesjoner»
- Presentasjon på Viken samling i Sarpsborg “Oral helse og snusbruk blant unge, hva vet vi og hvordan jobber tannhelsetjenesten forebyggende?”
- Presentasjon på etatssamling i Tønsberg (DOT Vestfold) «Holdninger og erfaringer blant tannhelsepersonell knyttet til tannbehandlingstilbudet til rusmiddelmissbrukere»
- «Forskning og kvalitetsforbedring i tannhelsetjenesten», møte med ansatte i HOD.
- «Integrating research and clinical practice in dentistry”, invitert foredragsholder på konferansen “Knowledge for use in practice” within Research week of Riga Stradins University, Latvia.
- “Tannhelse blant voksne i Midt-Norge: bakgrunn og planlagte prosjekter». Presentasjon på HUNT4 workshop ved TkMidt.

Postere

- Poster presentasjon 24rd Annual Congress of the European Association of Dental Public Health; Ghent, Belgium: Hovden E.S.*, Ansteinsson VE, Klepaker I, Skudutyte-Rysstad. Delivery of dental services for drug users: experiences with interprofessional collaboration.
- Presented poster “Erosive tooth wear among adults in Lithuania” at BASCD spring meeting 2019, Manchester, UK.

Publikasjoner

- Uhlen MM, Wang NJ and Skudutyte-Rysstad R. Fissure sealants or fluoride varnish? Routines and attitudes among dental health personnel in Norway. *European Archives of Paediatric Dentistry*
- Tanner T, Valen HR, Grødtvedt L, Kopperud SE, Becher R, Karlsen LS, Ansteinsson V. Prevention of snus use: Attitudes and activities in the Public Dental Service in the south-eastern part of Norway. *Clin Exp Dent Res*. 2019 Mar 13;5(3):205-211
- Uhlen MM, Valen H, Karlsen LS, Skaare AB, Bletsa A, Ansteinsson V, Mulic A. Treatment decisions regarding caries and dental developmental defects in children - a questionnaire-based study among Norwegian dentists. *BMC Oral Health*. 2019 May 10;19(1):80
- Torper J, Ansteinsson V, Lundeby T Moving the four habits model into dentistry. Development of a dental consultation model: Do dentists need an additional habit? *Eur J Dent Educ*. 2019 May;23(2):220-229.
- Anne Rønneberg, Ewa S. Hovden, Thea Martine Granvoll Bie, Tiril Willumsen og Unni Mette Stamnes Köpp. Klinisk rettsodontologiske undersøkelser ved Statens Barnehus - veier til tverrprofesjonell samhandling til barnets beste. *Nor Tannlegeforen Tid* 2019; 129: 884—92
- Tove I. Wigen, Karianne Ervik Winsnes, Rahavy Varatharajan, Nina J. Wang. Helsesøstres erfaring med kariesforebyggende arbeid hos barn under 3 år. *Nor Tannlegeforen Tid* 2019; 129: 432—40.

Søknader til Norges forskningsråd

Det ble sendt to søknader til Norges forskningsråd og en søknad til Horizon 2020. Det ble innvilget forprosjekt midler fra Forskningsrådet til prosjektet Klinisk rettsodontologisk undersøkelse av barn utsatt for vold og/eller seksuelle overgrep (KRu-barn).

Offentlig utredningsarbeid og annet forskningsrelatert arbeid

I 2019 har TkØ vært involvert i følgende aktiviteter:

- TkØ har bidratt inn i referansegruppen oppnevnt av direktoratet for E-helse i prosjekt Nasjonalt tannhelseregister
- Forskere på TkØ har vært referee for Scandinavian journal of public health og Acta Odontologica Scandinavica, BMC Oral Health, International Journal of Dental Hygiene.
- Bistand med oppdatering av forskningsbasert kunnskapsgrunnlag for nasjonal faglig retningslinje «Tannhelsetjenester til barn og unge 0–20 år» (ved behov).
- Spesialistutdanning av tannleger. Leder for TkØ, Hilde Vogt Toven har deltatt i den nasjonale arbeidsgruppen for spesialistutdanning av tannleger. Oppdraget er forankret hos Helsedirektoratet.
- TkØ har deltatt i arbeidet med nasjonale retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene (RETHOS), som er oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. RETHOS omfatter 11 utdanninger, og TkØ er representert i to av programgruppene. TkØs kvalitetsrådgiver Merete Berg-Berthinussen leder programgruppen for tannlegeutdanning og TkØs protetiker Marianne Lofstad er medlem i gruppen for tannteknikerutdanning.

Finansiering av virksomheten

TkØ skal ha en trygg og forutsigbar finansiering.

TkØ har i hovedsak tre finansieringskilder. Øremerket tilskudd fra Helseledelsen, basistilskudd fra fylkeskommunene og pasientinntekter.

TkØ - Ansvar 91 Driftsregnskap	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Sum driftsutgifter	41 866 056	43 317 450	36 596 394
Samarbeidets egne inntekter	-7 199 451	-8 541 150	-8 714 525
Netto driftsutgifter	34 666 605	34 776 300	27 881 868
Overføring fra Oppland fylkeskommune	-739 538	-739 537	-742 446
Overføring fra Hedmark fylkeskommune	-771 675	-771 675	-783 498
Overføringer fra Østfold fylkeskommune	-988 788	-988 788	-974 056
Overføringer fra staten	-30 825 180	-32 276 300	-26 229 342
Netto overføringer	-33 325 181	-34 776 300	-28 729 342
Bruk av bundne fond	-6 070 806	0	-5 737 890
Avsatt til bundne driftsfond	4 729 381	0	6 585 364
Overført til investering	0	0	0
Netto utgift/inntekt	0	0	0

TkØ - Ansvar 91 Investeringsregnskap	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Sum investeringer	655 589	655 589	318 626
Samarbeidets egne inntekter	0	0	0
Netto investeringsutgifter	655 589	655 589	318 626
Bruk av bundne investeringsfond	-555 975	-555 975	-254 901
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0
Avsatt til bundne fond	0	0	0
Overført fra drift	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-99 614	-99 614	-63 725
Netto utgift/inntekt	0	0	0

Hovedkapittel 2.5	Regnskap	Regnskap
Balanseregnskap pr. 31.12.	2019	2018
Anleggsmidler	13 052 677	14 783 502
Bundne fond	5 059 885	6 957 285
Sum bokført egenkapital	18 112 562	21 740 786

Driftsregnskapet for TkØ 2019 er avlagt med et positivt resultat på **kr. 4 729 381** som i sin helhet er avsatt til bundet driftsfond. Av dette er kr 2 149 025 statlige midler. Kr 2 580 356 er fylkeskommunale midler.

Tilskudd til drift og etablering av TkØ

TkØ mottok i 2019 kr 24 millioner i øremerkede midler fra Helsedirektoratet til Etalering og drift av regionale odontologiske kompetansesentre. Av dette var kr 2 096 594 var ubrukte midler fra 2018 avsatt på fond og inntektsført TkØs regnskap i 2019. Ubrukte midler fra 2019 er kr 2 149 025. Dette er overført til 2020.

TOO-tilbudet

Regnskapet for tilskuddet viser et merforbruk på kr 224 997. Dette er i 2019 dekket inn med en fordring på Helsedirektoratet for neste års tilskudd (2020). Regnskapet for TOO for 2019 går med dette i 0,-. Regnskapsoppstillingen viser driftsutgifter og driftsinntekter på kr. 10 337 461,97. Inntektene er inkl. inntektsføring av ubrukte midler fra 2018 på kr. 1 383 223 og mottatt statstilskudd på kr. 8 616 776,-.

Investeringer

Investeringsregnskapet for 2019 er avlagt med et resultat i kr. 0,-. Regnskapet viser utgifter på kr. 655 588,73. Inntektene på kr. 655 588,73 består av bruk av bundne investeringsfond og kompensasjon for merverdiavgift. Det er ikke overført midler fra driftsregnskapet i løpet av året.

Tannhelsetjenestens
kompetansesenter
Øst